

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-103

3.2.2025

Fremtind Forsikring AS

Motorvogn

Tyveri av bil – tilbakeholdte opplysninger om gamle skader? – fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikrede meldte 15.8.24 tyveri av sin bil som ble gjenfunnet 20.8.24. Ifølge sikrede hadde bilen da fått skader, og det var stjålet flere gjenstander fra bilen. Foretaket avsto 10.10.24 sikredes krav, sa opp hennes forsikringer og nektet fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd. Foretaket hevdet sikrede bevisst hadde gitt uriktige opplysninger om at bilen var låst, og at de hadde hatt begge nøklene, og også bevisst gitt uriktige opplysninger om at flere av de påviste skadene på bilen hadde oppstått i forbindelse med tyveriet. Foretaket mente at dersom bilen ble stjålet, så var det med bruk av nøklene, og at bilen derfor måtte ha vært åpen og med nøklene tilgjengelig for tyven. Det viste til at det ikke var skader på tenningen i bilen. Foretaket bemerket videre at sikredes endrede forklaringen om at de hadde hatt begge nøklene, og at bilen var låst først kom etter at det varslet om avkortning. I tillegg anså foretaket at det var på det rene at bilens skader var de samme som man kunne se på bilder i salgsannonse for bilen forut for tyveriet. Sikrede var uenig og hevdet det var oppstått misforståelser, idet hun hele tiden hadde vært ærlig med hensyn til informasjonen hun hadde gitt om hendelsesforløpet og bilens tilstand. Hun bemerker i den anledning at hun fungerte som en mellommann mellom foretaket og hennes mann, som var den som brukte bilen, samt at ikke alle skadene på bilen var gamle. Nemnda kom til at sikrede uredelig hadde brutt på redegjøringsplikten ved skadeoppgjøret. Nemnda viste videre til at det var vanskelig å se noen annen forklaring på at sikrede hadde gitt uriktige opplysninger om at døren var låst, og at hun unnlot å opplyse om tidligere skader, enn at hun ønsket å unngå avkortning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for skade på bil og spørsmål om foretaket kan avslå erstatning og si opp sikredes forsikringer pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten ved skadeoppgjøret, jf. forsikringsavtaleloven (fal.) § 8-1 fjerde og femte ledd.

Sikredes Volkswagen Caravelle (2001-modell) var fra 15.1.24 forsikret i foretaket. Sikrede meldte 15.8.24 til foretaket at bilen var stjålet. Foretaket noterte følgende:

FT ringer, bilen har blitt stjelt, hun vet ikke hvordan det kan ha skjedd.
Oppdaget at den er borte, hun har vært i kontakt med politiet også sier hun.
Bilen sto ikke låst da mannen skulle kjøre ut med den, han la den stå ulåst. Vinduet var åpent, han parkerte kjørt foran huset. Nøklene sto i kjøretøyet. Sto ved siden av huset til FT: T..veien ..,

På anmodning fra foretaket om mer informasjon svarte sikrede 15.8.24:

Bilen sto ved huset våres, resevre nøkkel var i bilen. Sist sett kl. 12.00 i dag.

Foretaket varslet sikrede i e-post 16.8.24 kl. 9:48 at det basert på denne informasjonen ville vurdere mulig reduksjon i erstatningen pga. brudd på sikkerhetsforskriften. Sikrede ville høre fra foretaket så snart det mottok hennes skademelding og kopi av anmeldelsen.

Sikrede sendte 16.8.24 kl. 11.35 e-post til foretaket:

Vi var i panikk i går og mannen min trodde at nøkkelene var i bilen men nei , begge lå hjemme. Ønsker å si at vi hadde mye inventar i bilen , bilen skulle i EU snart og mannen har kjøpt deler til bilen i flere tusen og de var i bilen, en god del verketøy , også barneseter og vogner var i bilen, vi skulle kjøre en tur med barne.

[...]

Sikrede sendte 22.8.24 skademelding signert 21.8.24 om at bilen var gjenfunnet 20.8.24 og vedla bilder av bilen. Sikrede skrev at "Bilen ser forferdelig ut, bilen har skader overalt og samtidig den er ikke kjørbær". I skademeldingen svarte sikrede "Ja" på spørsmål om bilen var låst og "Nei" på spørsmål om det var noen nøkler i eller ved kjøretøyet. På spørsmål om hvordan bilen var før skaden, svarte sikrede "Ja" på spørsmål om det var rustskader, og opplyst at "Diesel tank dør, ellers ikke så mye andre steder". Hun svarte "Nei" på spørsmål om det var karosseriskader og andre ureparerte skader. Om bilens generelle tilstand skrev hun:

Bil har god generell tilstand. Det var ikke noen bulker på bilen. Vi hadde kun en skader på sidespeil som ble fikset av manne min/erstattet med en annen.

Foretaket innhentet politidokumentene hvor det fremgikk at hendelsen var anmeldt 15.8.24, og at det i anmeldelsen var svart "nei" på spørsmålet "Var kjøretøyet låst?".

Foretaket engasjerte utreder, som hadde telefonsamtale 13.9.24 med sikrede og hennes ektefelle. Utrederens notat uttalte under "Sammendrag" fra samtalen følgende:

FT ble oppringt på kvelden av politiet, den 19'de eller 20'de. Bilen hadde blitt gjenfunnet vedveien ..., ca. 2 km. fra huset til FT. FT tok med seg sin far for å se til bilen. Bagasjedøren var åpen og hengeleiet på bakdøren var ødelagt. [...] FT fikk ikke start på bilen, så de fikk tauet bilen hjem dagen etter. Etter det kom SOS og kjørte bilen til verksted.

Det er stjålet ganske mange ting. Fordi bilen skulle på "EU" den 8'de. De hadde kjøpt bildeler til ca. 4500,-. I tillegg starthjelp. I tillegg har det kommet en del skader på bilen, som de har sendt inn bilder av. Bilen var ikke strøken, det var litt rust på tankklokken. Men det var ikke de skadene, de var ikke på bilen. Annet enn sidespeilet, men det har ektemannen hennes byttet. Det var ikke noen feil i det hele tatt.

Gjennomgang av skadekrav

[.....]

FT bekreftet at "bilen var i generelt god stand, det var ikke noen bulker på bilen. Kun hatt en skade på sidespeilet som ble fikset av mannen".

Bilen ble sist brukt ca. 18:30 dagen før, da den ble parkert utenfor huset etter at de hadde vært på sopptur i A... De lot mange ting ligge igjen i bilen.

Konfronterende spørsmål

FT ble gjort kjent med at de innledningsvis hadde forklart at reservenøkkelen hadde vært i bilen og at vinduet hadde stått åpent. FT forklarte at ektemannen ikke husket innledningsvis. Kanskje vinduet hadde stått åpent, han husket ikke. FT hadde spurt mannen om nøkkelen hadde vært i bilen, og mannen hadde forklart at kanskje reservenøkkelen hadde vært der. Etter at FT sendte mailen, så fant de ut at begge nøklene var hjemme. FT er derimot usikker på om vinduet stod åpent, eller ikke.

På spørsmål om tenningen var ødelagt, svarte FT at hun ikke visste det. FT hentet mannen sin, som tok over telefonen. Ektemannen sa at nøklene hadde vært hjemme. Bilen starter ikke lenger. Det var ingen skader på tenningen og nøkkelen går inn som vanlig. På spørsmål om hvordan bilen kan ha blitt startet, svarte FT at han ikke hvordan bilen kan ha blitt startet. FT mener begge nøklene var hjemme. Ektemannen ble bedt om å fortelle om skadene på bilen, før tyveriet. Ektemannen sa at det ikke var noen skader. Det var noe rust, og den døren som var grønn som har blitt byttet. På bildene som de har sendt inn, ser man at den er "brekt fra siden". Rundt håndtaket og litt under håndtaket er det brukket opp. Utreder spurte om det var en ny skade og ektemannen bekreftet at den kom etter at bilen ble stjålet. Døren var helt fin før.

Utreder spurte om det var noen bulker på bilen før tyveriet. Ektemannen svarte at det ikke var det, kun rust. Ektemannen mente at det er helt synlige hva som er nye skader og gamle skader på bilen. Bakfangeren har

også løsnet, både foran og bak.

Utreder spurte om de har prøvd å selge bilen nylig. Ektemannen svarte at de skulle selge den, etter at den er reparert. Utreder opplyste ektemannen om at i finn.no annonsen, fra juli, så ser man mange av de samme skadene på bildene. Ektemannen svarte, nei han tror ikke det. Utreder opplyste at jeg har bildene fra annonsen foran meg og kan se der at: dørhåndtaket i den grønne døra er bøyd, det er en bulk på venstre side bak, bakskjermen er løs. Utreder presiserte at de samme skadene som de beskriver, har vært på bilen før den ble stjålet. Ektemannen og FT snakket i munn på hverandre. FT skulle se på bildene.

[...Bilde fra finn.no annonsen..]

FT tok over telefonen igjen og sa at på den grønne døren, så kan man se at den er litt bøyd. Men det har skjedd mer, på en måte. Utreder spurte om skaden hadde blitt større og FT bekreftet det. Døren er byttet for ikke så lenge siden. FT mente at hun ikke klarte å se bulken bak på venstre side av bilen, under høyre hjørnet av det bakerste vinduet.

[...Bilde ...]

Utreder presiserte at det også er en synlig bulk på høyre side bak, rett bak det bakerste vinduet. Videre at man ser at bakskjermen er løs og at det er en glippe der.

Utreder presiserte at det ser ut til at alle skadene var på bilen allerede før den ble stjålet. FT svarte at ikke alle skadene var der. Hun forstår at vi prøver å få riktige svar, men ikke alle bulkene var der. Utreder hadde forstått det slik at det ikke hadde vært noen skader på bilen, bortsett fra på speilet. FT svarte at det stemmer. Utreder svarte at det ikke stemmer, hvis man ser på bildene fra annonsen som er fra juli. FT svarte at hun ikke kjører bilen, men de har aldri kræsjet med bilen. De har aldri hatt noen skader med bilen, de har aldri kræsjet med bilen. Utreder presiserte at bildene av skadene de har sendt inn etter at bilen ble stjålet, er de samme skadene som var på bilen før den ble stjålet. FT svarte bekreftende, OK.

[...]

Utreder sammenstilte bildene av bilen fra salgsannonsen av 29.7.24, og bildene etter innmeldt hendelse i et dokument:

Forsikringstaker opplyste ved innmelding av skadekrav, at bilnøkler hadde ligget i bilen og at bilen hadde stått ulåst/vinduet åpent i forkant av at bilen ble stjålet.

Forsikringstaker endret denne forklaringen etter at hun ble varslet om mulig avkortning pga. brudd på sikkerhetsforskrift.

Det er avdekket at skadene som skal ha blitt påført bilen etter tyveriet, allerede var der før skadedato.

Foretaket avsto 10.10.24 sikredes erstatningskrav i sin helhet med henvisning til fal. § 8-1 fjerde ledd. Det sa samtidig opp alle sikredes skadeforsikringer f.o.m. 25.10.24, jf. fal. § 8-1 siste ledd, og nektet henne fremtidig kundeforhold i foretaket. Det informerte om klagemulighetene, herunder at hun kunne klage til Finansklagenemnda. I avslagsbrevet hadde foretaket under pkt. 1 om "BESKRIVELSE AV SAKENS FAKTUM" vist til de ulike opplysningene sikrede hadde gitt og sendt foretaket, til politidokumentene og til utredningen utført av foretakets utreder. Fra avslagsbrevet hitsettes følgende fra pkt. 2 om "FREMTINDS VURDERING AV SAKEN":

Fremtind Forsikring gjør deg innledningsvis kjent med at handlinger som er begått av din mann i forbindelse med forsikringsoppgjøret, også vil kunne få betydning for dine rettigheter overfor selskapet. Det følger av forsikringsavtaleloven § 4-11, forsikringsavtalen din og alminnelige avtalerettslige fullmaktsregler.

Fremtind Forsikring fester ikke lit til forklaringene som er avgitt i saken. Selskapet mener, med sterk grad av sannsynlighet, at dere har gitt bevisst uriktige opplysninger om at bilen var låst og at dere hadde begge nøklene. Selskapet mener dere også bevisst har oppgitt uriktig at flere av de påviste skadene på bilen hadde oppstått etter tyveriet.

Fremtind mener bilen, dersom den ble stjålet, at den ble stjålet med bruk av nøklene og at bilen derfor må ha vært åpen og med nøklene tilgjengelig for tyven.

Fremtind viser til at det ikke er noen skader på tenningen i bilen da den ble gjenfunnet. Hadde den vært låst og uten tilgang til nøkler, ville det med all sannsynlighet vært skader som var forenelig med tyvkobling eller

lignende.

Fremtind fester derfor ingen lit til den endrede forklaringen om at dere hadde begge nøklene og at bilen var låst. Selskapet peker også på at den endrede forklaringen kommer etter at du ble varslet om avkortning i erstatningsutbetalingen.

Det gir heller ingen mening at du skulle forklare selskapet innledningsvis at bilen var ulåst med nøklene i, dersom dette ikke var opplysninger du da allerede hadde fått av din mann. Det var han som hadde parkert bilen og som dermed må ha gitt deg informasjonen som du kunne formidle selskapet.

Videre peker selskapet på at du også overfor politiet opplyste at bilen var ulåst.

Det er dessuten på det rene at bilen hadde betydelig skader forut for tyveriet. Det vises til bildene i salgsannonsen. Selskapet kan ikke se at det dokumentert noen skade etter tyveriet som ikke allerede var der da bilen var annonsert til salgs. Deres forklaring om bilens tilstand før tyveriet er således klart uriktig.

Selskapet er etter dette av den oppfatning at du har gitt bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger i forbindelse med skadeoppgjøret, og at du forsto eller måtte forstå at dette kunne føre til at du fikk utbetalt en erstatning du ikke har krav på.

Sikrede påklaget 18.10.24 avgjørelsen. Hun hevdet det var oppstått misforståelser, at hun aldri hadde drevet med bedrageri og hele tiden vært ærlig om informasjonen hun hadde gitt om bilens skader. Hennes mann hadde dårlig hukommelse og glemte ofte ting. Det var tilfeldig at hun sendte foretaket e-post dagen etter foretakets e-post, idet hun da ikke hadde rukket å lese den. Sikrede hadde snakket med sin mann i etterkant for å få klarhet i situasjonen og hevdet det kunne ha bidratt til evt. misforståelser. Hun påpekte også at mange av utfordringene i saken skyldtes språkbarrierer og dårlig kommunikasjon, fordi hun hadde fungert som mellommann mellom foretaket og sin mann, som eide bilen.

Foretaket fastholdt 24.10.24 avgjørelsen om avslag og oppsigelse.

Sikrede krever dekning for skader på bilen og bestrider at hun uredelig har brutt redegjøringsplikten ved skadeoppgjøret. Hun har aldri hatt skadesaker på bilen før. Alle skadene var ikke gamle, og de var frastjålet flere gjenstander fra bilen. For å få saken løst vil hun kunne akseptere å få erstatning kun for disse gjenstandene og ikke noe for selve bilen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede uredelig har brutt redegjøringsplikten under skadeoppgjøret. Sikrede ga bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret som hun forsto eller måtte forstå at kunne føre til utbetaling av en erstatning hun ikke hadde krav på. Foretaket kan derfor avslå dekning og si opp hennes forsikringer, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er fri for ansvar og kan si opp sikredes forsikringsdekninger pga. uredelig brudd på redegjøringsplikten under skadeoppgjøret, jf. fal. § 8-1 fjerde og femte ledd.

Fal. § 8-1 fjerde og femte ledd angir:

Gir sikrede ved skadeoppgjøret bevisst uriktige eller ufullstendige opplysninger som sikrede vet eller må forstå kan føre til at sikrede får utbetalt en erstatning han eller hun ikke har krav på, mister sikrede ethvert erstatningskrav mot forsikringsforetaket etter denne og andre forsikringsavtaler i anledning samme hendelse. Hvis sikredes forhold bare er lite klanderverdig, bare angår en liten del av kravet, eller hvis det ellers foreligger særlige grunner, kan sikrede likevel få delvis erstatning. § 4-14 gjelder tilsvarende.

I tilfeller som nevnt i fjerde ledd kan forsikringsforetaket si opp enhver forsikringsavtale det har med sikrede med en ukes varsel. § 3-7 annet ledd første, annet og fjerde punktum gjelder tilsvarende.

Det følger av fjerde ledd at foretaket har rett til å avslå sikredes erstatningskrav såfremt:

1. sikrede ga uriktige eller ufullstendige opplysninger ved skadeoppgjøret, og

2. var bevisst dette,
3. de gale opplysningene kunne medføre en uberettiget erstatningsutbetaling, og
4. sikrede måtte forstå dette.

Foretaket har i så fall også adgang til å si opp samtlige forsikringsavtaler med sikrede med én ukes varsel, samt nekte fremtidig kundeforhold, jf. fal. § 8-1 femte ledd.

Det første spørsmålet er om sikrede ga foretaket uriktig eller ufullstendige opplysninger.

Etter det opplyste meldte sikrede 15.8.24 per telefon til foretaket at bilen var stjålet, og at hennes mann hadde latt bilen stå ulåst med nøklene i. Senere samme dag skrev sikrede at reservenøkkelen var i bilen. Denne forklaringen ble endret i en e-post til foretaket 16.8.24 kl. 11.35, da sikrede skrev at ektefellen hadde trodd at nøklene var i bilen, men at det viste seg at begge reservenøkklene var hjemme. Dette gjentok sikrede i skademelding sendt foretaket 22.8.23 hvor hun svarte "Nei" på spørsmål om det var noen nøkler i eller ved bilen og "Ja" på spørsmål om bilen var låst.

Sikrede svarte imidlertid også "nei" på spørsmål om bilen var låst i politianmeldelsen av 15.8.24. Dette tilsier at bilen var ulåst da den ble stjålet, og at bakgrunnen for at sikrede endret forklaring var varselet om evt. avkortning i erstatningen pga. brudd på sikkerhetsforskrifter som foretaket sendte sikrede i e-post 16.8.24 kl. 9.48, dvs. nesten to timer tidligere.

Sikrede har forklart at endringen i forklaringen skyldtes misforståelser, at ektefellen har dårlig hukommelse og ofte glemmer ting, samt språkbarrierer og dårlig kommunikasjon. Nemnda kan ikke se at forklaringen fra sikrede om at hun ikke hadde rukket å lese foretakets varsel om avkortning da hun sendte e-posten med endret forklaring, fremstår som troverdig, og kan heller ikke se at de øvrige grunnene er tilstrekkelig til å forklare sikredes endrede forklaring. Da bilen ble gjenfunnet var det ingen skader på bilens tenningslås, og dette tilsier klart at den var ulåst under parkering. Det må derfor regnes som tilstrekkelig sannsynliggjort at bilen var ulåst og med nøklene i. Dette betyr at opplysningene sikrede ga foretaket under skadeoppgjøret objektivt sett var feil.

Foretaket anfører også at det er gitt uriktige opplysninger om bilens tilstand og skader før tyveriet. Bilen ble gjenfunnet 20.8.24. Sikrede sendte foretaket 22.8.24 skademelding med bilder av bilen, og opplyste at "Bilen ser forferdelig ut, bilen har skader overalt og samtidig den er ikke kjørbare". Sikrede svarte i skademeldingen "Ja" på spørsmål om det var rustskader, og opplyste at det var på "Diesel tank dør, ellers ikke så mye andre steder", og "Nei" på spørsmål om det var karosseriskader og andre ureparerte skader. Sikrede opplyste at "Bil har god generell tilstand. Det var ikke noen bulker på bilen. Vi hadde kun en skader på sidespeil som ble fikset av manne min/erstattet med en annen".

Sikrede fastholdt disse opplysningene i samtale med foretakets utreder 13.9.24, da hun også opplyste at da bilen ble funnet var hengselet på bakdøren ødelagt, at det var sendt bilder av skader bilen hadde fått og at den ikke hadde hatt andre skader fra tidligere enn rust på tanklokket. Opplysningen ble også bekreftet av ektefellen, som overtok telefonen da sikrede snakket med utreder.

Foretakets utreder opplyser i sitt notat at skadene sikrede sendte inn etter at bilen ble stjålet, var de samme skadene som var på bilen før den ble stjålet. Dette er dokumentert gjennom en sammenstilling av bildene fra salgsannonsen og bildene sikrede vedla skademeldingen. Sammenstillingen viser at sikredes opplysninger om at det ikke var karosseriskader og andre ureparerte skader utover rustskader på tanklokket, ikke var riktige.

Det andre spørsmålet er om de gale opplysningene er gitt bevisst.

Nemnda mener dette må besvares bekreftende. Det er vanskelig å se noen annen forklaring på den gale opplysningen om at døren var låst enn at sikrede ønsket å unngå avkortning – altså var hun bevisst at opplysningen var feil. Hun unnlot også å nevne omfattende skader på bilen som hun måtte ha kjent til.

Det tredje spørsmålet er om de uriktige opplysningene kunne gi sikrede en erstatning hun ikke hadde krav på. Hvis foretaket hadde utbetalt erstatning basert på sikredes opplysninger, ville det ikke blitt noen avkortning, og sikrede ville fått erstatning for skader som ikke oppsto under tyveriet.

Det fjerde spørsmålet er om sikrede "måtte forstå dette". Formuleringen omtales i HR-2024-989-A avsnitt 39:

Det sikrede "må forstå", er at de bevisst uriktige eller ufullstendige opplysningene sannsynligvis vil føre til en for høy utbetaling dersom de legges til grunn for erstatningsoppgjøret. Kravet er oppfylt når en mulig uvitenhet fremstår som *uforståelig* ut fra en objektiv bedømmelse av de relevante konkrete omstendighetene. I alminnelighet kan det legges til grunn at dette er tilfellet når forsikringsforetaket har spurt om opplysningene i for eksempel skademeldings- eller tapsskjema.

Nemnda kan ikke se at det er opplyst om noe som kan gi en annen troverdig forklaring på de uriktige opplysningene sikrede gav i skademeldingen enn at hun ønsket en erstatning hun ellers ikke hadde krav på.

Foretaket kan etter dette påberope seg ansvarsfrihet etter fal. § 8-1 fjerde ledd. Foretaket kan da også si opp avtalen etter fal. § 8-1 femte ledd. Det er ikke omstridt at de formelle kravene til oppsigelsen er tilfredsstilt.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (bransjerepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).